

EKSEMPEL PÅ ANALYSE AF OBSERVATIONER

Af Lisa Prætorius

Eksempel på analyse af observationer

<https://laeremiddel.dk/viden-og-vaerktoejer/datakodning-analyse-og-fortolkning-af-empiriske-data/studieeksempler/>

I dette afsnit præsenteres to eksempler på teoridrevne analyser.

Teoridrevet analyse - eksempel 1

Nedenfor ses et uddrag fra et bachelorprojekt på pædagoguddannelsen UCL, hvor en feltnote analyseres med en top-down analysestrategi.

Afsnittet fra denne bachelor fremhæves som et godt eksempel, da der er tydelig tråd mellem deres teoretiske redegørelse, argumentation og empiriske fund i feltnoten. <https://laeremiddel.dk/viden-og-vaerktoejer/datakodning-analyse-og-fortolkning-af-empiriske-data/analysetilgange-til-forskellige-empirityper/analyse-af-feltnoter/> I det følgende henviser den blå og orange farve til, hvor de studerende finder deres argumentation i feltnoten (fase 4 i top-down analysestrategien). Den grønne farve henviser til den litteratur som inddrages for at understøtte de analytiske fund (fase 5 i top-down analysestrategien). Farverne er tilføjet af forfatteren og er ikke en del af den studerendes endelige produkt.

(...) Nedenstående feltnote beskriver en situation, som vi så gentagne gange, mens vi var i observationspraktik.

Til stede i fællesrummet er 6 borgere, 3 studerende og 2 pædagoger. Det er torsdag morgen, og vi observerer Rosa, komme ind ad døren og sige "jeg gider ikke noget i dag". Rosa har sammentrykte øjenbryn, nedadvendende mundviger, knyttede hænder og tramper i gulvet på vej til sin garderobe. Hun hænger sin jakke på knagen og går hen til en anden borger. Rosa siger med høj stemme "jeg gider ikke i hallen i dag. Det bestemmer jeg vel selv?". En anden borger siger "det skal du". Rosa gentager "jeg bestemmer selv hvad jeg vil".

Efter morgenseancen rejser en pædagog sig op, og siger ud i rummet, "nu skal I finde jeres gymnastiktøj". Rosa bliver siddende med krydsede arme, og siger højt "det gider jeg ikke". En pædagog går hen til Rosa og siger "det skal du, det står på skemaet". Rosa kigger ned i jorden, og siger "det bestemmer jeg vel selv?".

Pædagogen siger til Rosa "du har selv ønsket at være med, og du hygger dig jo, når vi først kommer i gang". Rosa siger "men jeg gider ikke i dag" (Bilag 2, s. 44). (Aktivitetstilbud, 29. oktober 2020)

(...)

Magtdimensioner

(...)

Den bevidsthedskontrollerende magt forstås ved, at pædagogen påvirker borgerens forestilling, om hvad borgeren godt kan lide. Denne form for magt ses i relationen til et andet menneske, fordi pædagogen påvirker borgeren og dets ønsker, så borgeren får en fornemmelse af, at det er sit eget ønske. Denne magtform kan udøves, fordi borgeren ser pædagogen som en autoritet, som man har respekt for (Schwartz, 2010, s. 150-154). Pædagogen er på denne måde i en overmægtig position i forhold til borgeren, og denne magtform kan derfor sammenlignes med definitionsmagt (*Forfatter note: Definitions magt er redegjort andetsteds i projektet*). Tidligere beskrev vi om feltnoten fra d. 29. oktober, hvordan pædagogen bruger sin definitionsmagt i forhold til Rosa; når Rosa ikke ønsker at deltage, men pædagogen siger til Rosa, at hun

skal med, og at hun selv har valgt det. Pædagogen bruger i denne feltnote yderligere sin bevidsthedskontrollerende magt, når pædagogen siger "du hygger dig jo, når du først kommer i gang", fordi her kan pædagogens respons være med til at påvirke borgerens ønske på baggrund af den autoritet pædagogen har. (...) (Anonymiseret bachelor, 2021)

Teoridrevet analyse - eksempel 2

I nedenstående ses et uddrag af en analyse fra en anonymiseret opgave på pædagoguddannelsen UCL, hvor observationen i praksis er nedfældet som case. Se mere her: <https://laeremiddel.dk/viden-og-vaerktoejer/datakodning-analyse-og-fortolkning-af-empiriske-data/analysetilgange-til-forskellige-empirityper/analyse-af-cases/>. Denne analyse er baseret på en teoridrevet (deduktiv) analysetilgang. De studerende har altså reflekteret over deres empiriske materiale med den neuropsykologiske tilgang, som de har udvalgt som teoretiske ståsted fra start.

Nedenstående uddrag er endnu et eksempel på fase 4 og 5 i top-down analysestrategien og fremhæves her som eksemplarisk eksempel, da der er tydelig sammenhæng med deres teoretiske argumentation og empiriske fund i casen. I det følgende vil den blå og orange farve henvise til, hvor de studerende finder deres argumentation i casen (fase 4). Den grønne farve henviser til den litteratur (fase 5), som inddrages for at understøtte og fortolke de analytiske fund. Farverne er tilført af forfatteren og er ikke en del af den studerendes endelige produkt.

Præsentation af case:

Ib er diagnosticeret med infantil autisme og går på specialskole. Vi er til idræt. Ib løber mod hoppepuden, hvor Ib hopper det meste af tiden, kun afbrudt af korte, spontane aktiviteter med pædagog, Mia. Da idræt er slut siger Mia til Ib: "Vi er færdige og nu skal vi over i klassen". Ib siger: "Ikke", slår, kaster med sko og bider ud efter Mia. Hun fastholder Ib i kort tid og giver Ib støvler på. Ib slår og siger: "Ikke", men Mia tager Ib i hånden og går tilbage til klassen. Her råber og smider Ib med tingene og siger: "Ikke" til alt, hvad Mia tilbyder Ib. Mia siger: "Du skal stoppe og opføre dig ordentlig, de andre børn bliver bange for dig". Ib fortsætter. Mia kigger på en vikar og siger: "Det er typisk for børn med autisme at opføre sig sådan".

Analyse ud fra et neuropsykologisk perspektiv

Ibs udadreagerende adfærd kunne indikere, at Ib får en bottom-up reaktion, idet Ib pludselig slår og bider. Vi ved Ib er diagnosticeret med en autismespektrumforstyrrelse (ASF), infantil autisme, beskrevet i ICD-11 (Socialstyrelsen, u.å.). Viden om diagnosen belyser, at børn med ASF bl.a. har en repetitiv adfærd, brug for struktureret miljø, kommunikative udfordringer, brug for visuel støtte og har svært ved skift (Holm, u.å., s. 8-16). Ydermere er børn med ASF ofte udfordret på de eksekutive funktioner, hvorfor Ib kan have svært ved at udvise selvkontrol, hvilket særligt ses i Ibs impulsstyrede handlinger i form af at slå og bide i kravssituationer (Socialstyrelsen, u.å.). Sat i relation til den neuropædagogiske model kunne man derfor tolke Ibs bottom-up reaktioner, som reaktioner på miljøet i form af et skift, en struktur og en kommunikation, der muligvis ikke er tilpasset Ibs forudsætninger. Det kunne tyde på, at Ib har svært ved at efterleve kravet om at stoppe idræt. Som reaktion på dette vurderer thalamus, at denne situation er potentielt truende, hvorfor signalet videresendes til amygdala, hvor der udskilles kortisol og adrenalin, og der sker dermed en ureflekteret handling. Hjernens bearbejdning eller nærmere manglende bearbejdning i form af bottom-up reaktioner udløser en bestemt adfærd. Situationen udmøntes i en nedsmeltning, hvor barnet mister kontrollen over sin adfærd, da barnet ikke er i stand til at kontrollere eller udtrykke sine følelser (Hoopmann, 2016, s. 112). (Anonymiseret skriftlig eksamensopgave, 2019)